

mangfoldig Maade kan bygges. Men hvad jeg har imod dette Apparat, er, at det foreligger os paa en saa ubearbejdet Maade og er samlet efter Grundsætninger, som jeg paa ingen mulig Maade kan hylde, saa at, om jeg kan sige saa, den væsentligste Deel af Arbejdet er levnet Rigsdagen — en Betragtning, jeg saa meget mindre frygter for at fremsætte, som jeg idetmindste ikke kunde forstaae den høitagtede Kultusminister i hans Tale igaar anderledes end, at ogsaa han erkjendte, at Arbejdet forelaa i en Form, der tillod mange og væsentlige Forandringer. Jeg har tidligere tilladt mig i denne Sal at hylde mig for en Reform i de geistlige Lønningsforhold, og jeg har heller ikke forandret min Anskuelse i denne Sag, idet jeg altid vil være redebøn til at erkjende, at der er en rimelig Forskjel imellem de geistlige Lønninger, der faktisk variere imellem 250 Rd. og noget over 7,000 Rd., og ligeledes, at der var Anledning til at tilstræbe flere Forandringer, navnlig ved Offer- og Alcidentsvæsenet, for at det Sidste kunde bringes mere i Samklang med selve den Betydning, som disse Gaver eller Afgifter til Kirken have.

Forinden jeg imidlertid gaaer over til min Betragtning af Lovudkastets Specialiteter, er der een Betragtning, som jeg isærdeleshed ønskede at gjøre gjældende, og det er den, om dette omfattende Lovudkast ikke staaer i et nær Forhold til Grundlovens § 80. Jeg kan ikke fravige den Formodning, at en inngribende Forandring i Brugen af de Midler, der som Brugs-eiendom have været henlagte til Kirken i uimindelige Tider, meget væsentligt berører hele den Kirke, der under Navn af Folketirken bestaaer her i Landet, og som man maa haabe skal vedblive at bestaae, saa meget mere, som ogsaa Grundloven tilsigter den Statens Understøttelse. Det er mig nu slet ikke om at gjøre at vindicere Kirkens Eiendomsret ved denne Leilighed eller at forsøge at bringe nye eller andre Grunde frem om dette Punkt end dem, som fra saa mange Sider under tidligere Diskussioner ere komne frem; men hvad jeg vil gjøre gjældende, er det, at jeg ikke skjønner rettere, end at den høitagtede Regjering og den høitagtede Kultusminister selv har havt en Følelse af, at denne

Sag vedrørte Grundlovens § 80. Den høitagtede Minister har selv gjort flere Forsøg paa at gjøre denne Grundlovsparagraf Tydelig, og ogsaa flere private Medlemmer have forsøgt sig i denne Retning uden Held. Man gaaer nu en anden Vej; man gaaer den Vej, som, saavidt jeg mindes, engang meget tydeligt er antydet af Rigsdagsmanden for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), ifølge hvilken man ikke skulde lade Kirken faae nogen Kirkeforfatning, før den var afløst alle dens Midler, og hele Lønningsvæsenet var indrettet paa en saadan Maade, at det, som blev tilbage, var det reent Kirkelige, det, der ifølge sin Natur ikke kunde henhøre under den lovgivende Forsamlings Virksomhed. Jeg skal nu gjerne lade alt dette staae hen, fordi jeg ikke seer, at jeg ved mine Ord kan lede dette til Afgjørelse ad nogen anden Vej, men jeg ønskede dog, at det maatte være blevet sagt her, at naar Grundloven har en Paragraf om, at Kirkens Forfatning skal ordnes ved Lov, saa forekommer det mig, at dette Lovudkast indeholder en Omgaaen af denne Paragraf, og det forekommer mig, at denne Paragraf stilles noget i Skygge, medens man dog ellers drager Grundlovens Vøsteparagrafer frem som et Substrat for Nødvendigheden af at fremme umfangsrige Lovudkast, som staae i Forbindelse med dem. Her synes man ikke ganske at hylde denne Anskuelse, og jeg troer, at det ikke er helbigt, at man saaledes uden Videre lader denne Paragraf træde tilbage.

Jeg ønsker, før jeg gaaer ind paa en almindelig Dmtale af Loven, at gjøre en Bemærkning om den Maade, hvorpaa Loven foreligger i formel Henseende, og jeg seer ikke rettere end, at den i den Henseende er overmaade uheldig. Lovudkastet har 12 store og smaa Paragrafer; om det end ikke ellers maatte være tillabeligt at gjøre en saadan Bemærkning om en Løvs Paragrafer, at de ere store og smaa, saa synes mig dog, at det maa være berettiget her, hvor man seer Paragrafer paa 3—4 Spalter, og andre derimod paa 5—6 Linier. Disse umfangsrige Spalter kunne ganske vist finde deres Undskyldning i, at de Principer, som deri udtales, ikke let kunne forstaaes, uden at der foreligger saadanne Brudstykker af Beregninger; men det fore-